

„Stan rzek na terenie Sosnowca i współpraca miasta z PGW Wody Polskie w zakresie ich utrzymania.”

Materiał na Komisję Rozwoju Miasta i Ochrony Środowiska Rady Miejskiej w Sosnowcu -26.08.2024 r.

Przewodniczący Komisji: Wojciech Nitwinko

Informacje - Administracja

PGW Wody Polskie zostało powołane wraz z reformą gospodarki wodnej w kraju i działa od 01 stycznia 2021 r. działając w oparciu o ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. poz. 1566 i 2180), oraz statutu nadanego Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 28 grudnia 2017 r. (Dz.U. 2017 poz. 2506). Swoje zadania i działania prowadzi w oparciu o podział zlewniowy kraju który nie pokrywa się z podziałem administracyjnym.

Na obszarze kraju działa Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej z siedzibą w Warszawie oraz 11 Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej z siedzibami w następujących miastach: Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Gliwice, Kraków, Lublin, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Warszawa, Wrocław.

Strukturę organizacyjną oraz podział na RZGW przedstawia schemat poniżej

Struktura organizacyjna

Teren miasta Sosnowiec znajduje się w obrębie działania następujących jednostek PGW Wody Polskie: **RZGW Gliwice > Zarząd Zlewni Katowice** oraz na części obszarów działania Nadzorów Wodnych

- **NW Katowice** (Czarna Przemsza, Brynica, Potok Zagórski)
- **NW Olkusz** (Biała Przemsza, Bobrek)
- **NW Bieruń** (odcinek Przemszy poniżej Trójkąta 3 Cesarzy do granic miasta)

Informacje - Hydrografia

Pod względem hydrograficznym obszar Sosnowca położony jest w całości w dorzeczu rzeki Przemszy - lewobrzeżnego dopływu Wisły.

Zachodnią część miasta odwadnia Czarna Przemsza wraz z jej prawostronnym (P) dopływem - Brynicą. Czarną Przemszą nazywany jest początkowy odcinek rzeki, aż do połączenia z Białą Przemszą.

Ponad połowa powierzchni miasta znajduje się na terenie zlewni Białej Przemszy (patrz tabela 1 poniżej), której największym sosnowieckim dopływem jest Bobrek.

Rzeki Brynica i Biała Przemsza na przeważających odcinkach przebiegających przez Sosnowiec stanowią jednocześnie granice administracyjne z sąsiednimi gminami. Brynica stanowi granicę z Katowicami i Mysłowicami, zaś Biała Przemsza z Jaworzniem.

Sieć hydrograficzną uzupełniają mniejsze ciekі, rowy i zbiorniki wodne. Do ważniejszych należą: Jamki, Row Mortimerowski i Row Klimontowski, które są prawobrzeżnymi dopływami Bobrka (ryc. 1).

Tabela 1

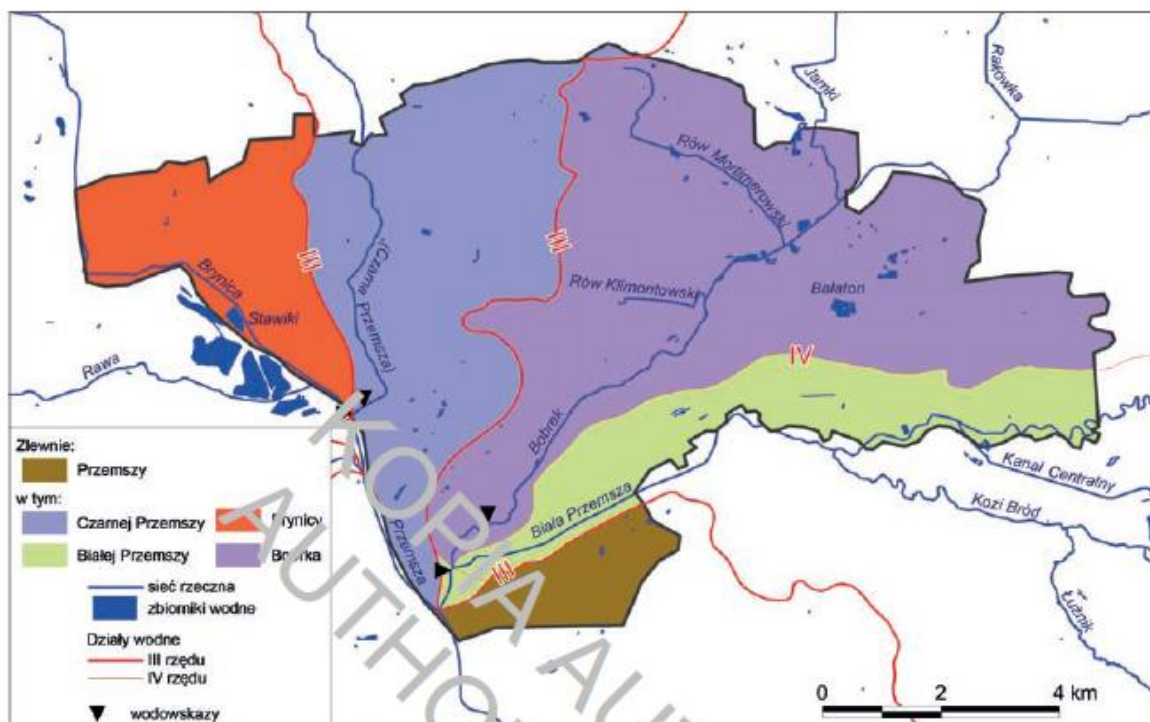
Rzeki i ich zlewnie na terenie Sosnowca

Nazwa zlewni	Długość ciekіu całkowita w km	Długość ciekіu w granicach miasta w km	Powierzchnia zlewni w granicach miasta w km ²	Powierzchnia zlewni w stosunku do powierzchni miasta w %
Przemsza	87,0	9,6	91,2	100,0
w tym Czarna Przemsza	63,3	9,2	34,4	37,7
Brynica*	57,2	7,1	10,6	11,6
Biała Przemsza*	71,9	14,0	52,4	57,5
w tym Bobrek	19,8	10,1	39,8	43,6

* Brynica i Biała Przemsza na znacznej długości stanowią granice administracyjne miasta.

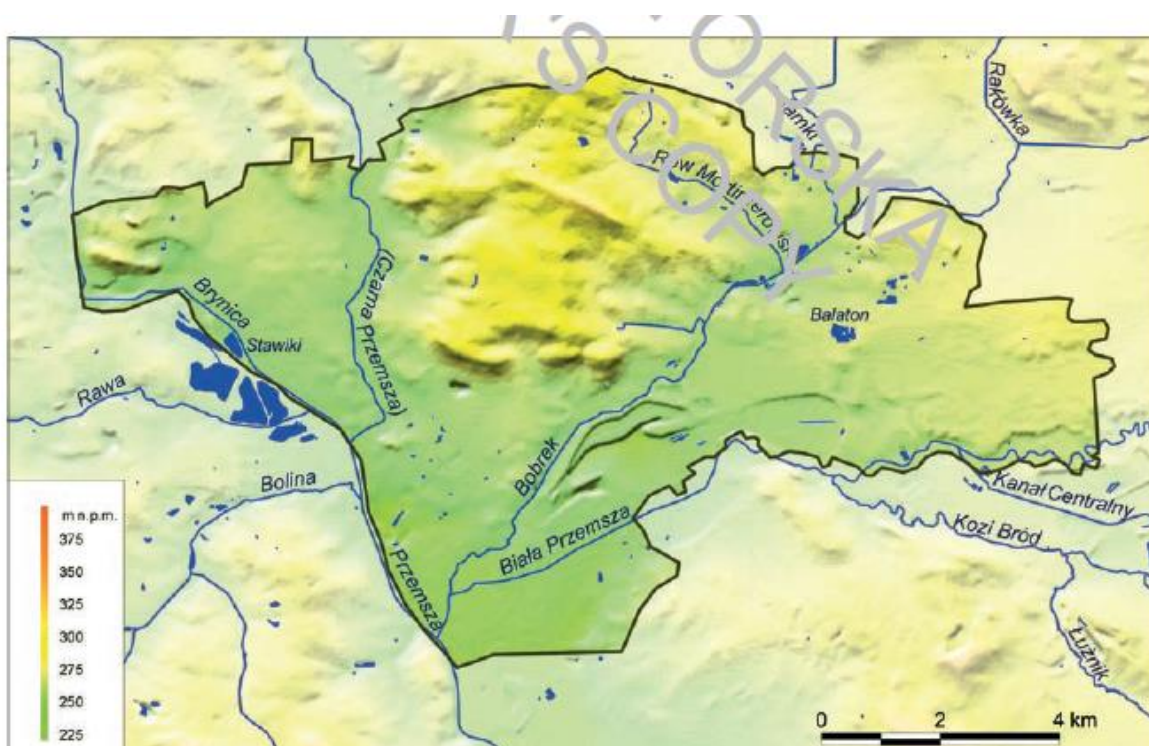
Źródło: Obliczenia w oparciu o dane z *Mapy hydrograficznej Polski. Ark. M-34-63-A (Katowice)*. Warszawa 2001 i *Mapy hydrograficznej Polski. Ark. M-34-63-B (Jaworzno)*. Warszawa 2003.

Układ sieci rzecznej na terenie miasta przypomina układ dendryczny, gdzie „pień drzewa” stanowi Przemsza, a „gałęziami” są: Brynica, Czarna Przemsza, Bobrek i Biała Przemsza. Zlewnie poszczególnych cieków oraz ich lokalizacje na tle mapy fizjograficznej przedstawiono na rycinach poniżej.

Rycina 1. Rzeki i ich zlewnie na terenie Sosnowca. Opracował Damian Absalon

Źródło Sosnowiec- obraz miasta i jego dzieje, Tom I, Muzeum w Sosnowcu, Sosnowiec 2016 (praca zbiorowa)

Rycina 2. Sieć hydrograficzna Sosnowca na tle rzeźby terenu. Opracował Damian Absalon

W latach 2001–2003, w granicach administracyjnych Sosnowca zinventaryzowano 87 zbiorników wodnych. Większość z nich to zbiorniki niewielkie, średnia powierzchnia zbiornika wynosi 0,71 ha,

a obwód 343 m. Jedynie 14 zbiorników przekracza powierzchnię 1 ha. Największym i najbardziej znanym zbiornikiem wodnym Sosnowca jest popularny „Balaton”, którego powierzchnia wynosi 8,60 ha

Informacje - Zakres prac wykonanych na ciekach na terenie działania Zarządu Zlewni Katowice oraz w obszarze miasta Sosnowiec w roku 2023

L.p.	Gmina	Nazwa zrealizowanego zadania	Opis zadania	Wartość wykonanych prac (brutto)
1	m. Sosnowiec	Wykonanie konserwacji (utrzymanie) potoku Zagórskiego w km 0+400-1+600 i 2+300-3+300 w m. Sosnowiec, woj. śląskie (rozmiar rzeczowy: 2,200 km)''	Prace utrzymaniowe obejmujące koszenie i usuwanie krzaków z zabudową biologiczną brzegów cieku	64 183,09 zł
2	jw	Wykonanie robót utrzymaniowych: wały przeciwpowodziowe rz. Bobrek w km 7+715 - 8+342 wał lewy w m. Sosnowiec, woj. śląskie	jw	17.998,01 zł
3	jw	Wykonanie konserwacji (utrzymanie): wały przeciwpowodziowe rz. Białej Przemszy na łącznej dł. 7,488 km, w m. Sosnowiec, Jaworzno	jw	199.955,33 zł
		Zadania dodatkowe – siłami własnymi		
1	Obszar działania	Odbiór śmieci (odpadów komunalnych, elektrośmieci, wielkogabarytowych oraz porozbiórkowych) z terenu - zgłoszenia	Zbieranie, odbiór, transport i utylizacja śmieci	ok. 30 000,00 zł
2	obszar działania	Usuwanie tam bobrowych (po uzyskaniu zgody Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska) – ok 50 szt.	Wykonane przez Zespół Wsparcia Technicznego Zbiornika Przeczycze - PGW Wody Polskie	-
3	obszar działania	Wizje oraz prace w związku z koniecznością usunięcia drzew (wiatrołomów, zatorów, zbiórką śmieci,) oraz udrożnienia koryt rzecznych (78 szt.)	Wykonane przy wsparciu przez Zespół Wsparcia Technicznego PGW Wody Polskie oraz załogę Zbiornika Przeczycze	-
4	obszar działania	Wizje terenowe, nadzory i kontrole	Wizje terenowe w związku z prowadzonymi sprawami, skargami i opiniowaniem dokumentacji	-
5		Konsultacje/uzgodnienia w zakresie planów inwestycyjnych miasta Sosnowiec w obrębie dzielnicy Górna Śródula i cieku Zagórskiego		

Plany na rok 2024

W roku **2024** planowane są prace utrzymaniowe na następujących ciekach:

1. Cz. Przemsza w Sosnowcu (zadania nr 188 – w trakcie postępowania)
2. Wykonanie konserwacji (utrzymanie): wały przeciwpowodziowe rz. Białej Przemszy na łącznej dł. 7,433 km, w m. Sosnowiec, Jaworzno
3. Opracowanie dokumentacji do zgłoszenia wodnoprawnego dla realizacji zadania pn.: Wykonanie konserwacji (utrzymanie): rz. Bobrek w km 0+000 - 7+674 w m. Sosnowiec, Dąbrowa Górnicza, woj. Śląskie
4. Bieżące prace: interwencje, bobry, zatory itp

Informacje – problemy, wyzwania, możliwości

Gospodarka odpadami (śmieci) na terenach otwartych w tym na obrzeżach cieków naturalnych. Powtarzające się i narastające problemy zarówno co do zakresu (obszaru występowania) jak i ilości zanieczyszczeń. Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że gospodarka odpadami jest działaniem podlegającym koncesjonowaniu (zbieranie, składowanie, transport, utylizacja) co utrudnia skuteczne działania przez PGW WP. Konieczna współpraca z jst.

Drzewostan w obrębie cieków – stary; struktura gatunkowa (przewaga: wierzba, topola) często stwarzające zagrożenia w przypadku nagłych intensywnych zdarzeń meteorologicznych. Powstające złomy, wywroty.

Zatory naturalne i sztuczne.

Urządzenia wodne w obrębie cieków (wyloty, kładki, pomosty, itd.) – ich obecność, legalność, legalność odprowadzania wód/ścieków, Inwentaryzacja wylotów i innych urządzeń wodnych realizowana jest w sposób ciągły na poszczególnych odcinkach cieków

Możliwość współpracy pomiędzy jst a PGW WP m.in. w zakresie utrzymania cieków w szczególności – możliwość wspólnych działań współfinansowanych (finansowo lub rzeczowo)

Przygotowanie: Artur R. Wójcik, kierownik NW Katowice